

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1368

van **BART DOCHY**

datum: 17 september 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Vlaamse Landmaatschappij (VLM) - Verscherpte mestcontroles in 37 gemeenten

De Vlaamse Landmaatschappij heeft een lijst met gemeenten aangekondigd waar verscherpte mestcontroles tot 2023 zullen plaatsvinden. Het gaat om een actie in 37 gemeenten waaronder 25 nieuwe gemeenten.

Deze gemeenten liggen volledig of voor een groot deel in gebiedstype 2 en 3. De landbouwers werden op de hoogte gesteld. Het gaat om de gebieden waar de VLM de meeste impact verwacht van de verhoogde controles omdat de waterkwaliteit er het slechtst is.

Naast de slechte waterkwaliteit zou de Mestbank bij de selectie van de nieuwe gemeenten rekening hebben gehouden met andere factoren zoals een hoge mestproductie en de aanwezigheid van mestverwerkings- en vergistingsinstallaties en eerdere lozingen in een gemeente.

1. Graag had ik meer informatie gekregen over de selectieprocedure en hoe men tot de lijst van deze 37 gemeenten kwam.
2. Kan de minister een overzicht bezorgen van de gekozen criteria en resultaten per gemeente?
3. Heeft de minister een overzicht van de evolutie van de indicatoren waarop werd geselecteerd in de 12 gemeenten die reeds verscherpte (WODKA) controles hadden en waar deze worden voortgezet?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 1368 van 17 september 2021

van **BART DOCHY**

1. De planning van de dienst Handhaving van de Mestbank is een capaciteitsplanning. De terreintoezichthouders worden optimaal ingezet naar impact op de waterkwaliteit. Hierbij wordt een onderscheid tussen een gebiedsgerichte aanpak via de VODKA-aanpak (Verantwoord Omgaan met Dierlijke mest, Kunstmest en Andere meststoffen) en een niet-gebiedsgerichte inzet. 60% van de capaciteit wordt ingezet voor de gebiedsgerichte inzet. Sinds 2014 controleren de toezichthouders van de Mestbank daarom extra in de gebieden waar de waterkwaliteit achterophinkt. Via aangekondigde en gebiedsgerichte controleacties, is de aanwezigheid groter in de gebieden waar de waterkwaliteit in het recente verleden onvoldoende verbeterd is. Hierbij voeren de inspecteurs geregeld intens toezicht uit op de mestopbrenging, het transport, analyse en de opslag van meststoffen.

VLM voorziet om vanuit een meerjarenperspectief tussen het winterjaar '19-'20 en het winterjaar '22-'23 60 % van de gebiedstype 3 (GT 3) oppervlakte door intensieve handhaving op het terrein af te dekken. Ervaring uit de vorige jaren leert dat maar een impact wordt vastgesteld na 2 jaar gebiedsgerichte werking. Het eerste jaar wordt er opgetreden en sanering in gang gezet. Vanaf het tweede jaar is er een impact in de nalevingsgraad merkbaar.

Om een selectie over meerdere jaren mogelijk te maken zijn in 2019 6 criteria weerhouden. De eerste en belangrijkste is de oppervlakte van de gemeente die zich in gebiedstype 3 (GT 3) bevindt. Gemeenten met een hoog % GT 3 hebben de hoogste prioriteit. Het aantal vastgestelde lozingen in de gemeente is een tweede criterium.

Het 3de criterium is het % van de reeds gecontroleerde mestopslagen. Gemeenten waar ondertussen al voldoende sanering en controles op mestopslag zijn uitgevoerd, hebben een lagere prioriteit gekregen. De dierlijke productie aan stikstof in relatie tot de maximale afzet naar gronden in de gemeente is een ander criterium in de gebiedsgerichte risicoanalyse.

Het % oppervlakte volle grondgroenten is het 5de criterium. Vanaf MAP 6 is de opvolging van kunstmeststromen steeds belangrijker geworden. Om uitspoeling door de zomer- en najaarsbemestingen te voorkomen, wordt het terreintoezicht op het opbrengen van kunstmest (manier, tijdstip, dosis, product, conform bemestingsadvies) intensiever ingepland. Tot slot wordt ook het aantal aanwezige vergisters en mestverwerkers in rekening gebracht gezien het belang van de controle op deze installaties.

Rekening houdend met de betrachting om 60% van GT 3 met de VODKA-aanpak af te dekken, een clustering van een aantal gemeentes om de controles zo efficiënt mogelijk te kunnen organiseren en de beschikbare capaciteit, resulteerde dit in de selectie van de 37 gemeenten.

2. Zie bijlage hieronder.

3. In een eerste fase van de VODKA-aanpak, tussen 2014 en 2016 is, met succes, ingezet op de kantelmapmeetpunten. Deze punten overschreden net de norm van 50mgN/l en konden dus met een mogelijks beperkte inzet goed gemaakt worden.

Vanaf 2017 ligt de focus van de gebiedsgerichte aanpak op de rode mapmeetpunten aangevuld met bovenvermelde criteria.

Vanaf 2019 zijn de criteria toegepast zoals uiteengezet in het antwoord op vraag 1 waarbij de oppervlakte aan GT 3 werd gehanteerd. Bij de oorspronkelijke selectie werd eveneens het digestaatgebruik (product na vergisting) en het effluentgebruik (product van mestverwerking) in rekening gebracht.

Bij de tussentijdse evaluatie dit jaar werden de selectiecriteria bijgestuurd. Zo werd het criterium gebruik van digestaat en effluent vervangen door de aanwezigheid van vergisters en mestverwerkers. Door de grotere aanwezigheid in deze gemeenten wordt onaangekondigd toezicht op de werking van deze installaties frequenter mogelijk. Door de toepassing van deze criteria werden 12 gemeenten behouden in de selectie voor de winterjaren '21-'22 en '22-'23'.

Bijlage: Overzicht van de geselecteerde VODKA-gemeenten en de gehanteerde criteria voor de winterjaren '21-'22 en '22-'23.

Gemeente (alfabetisch)	GT3 (%)	Lozingen (aantal op 3 jaar)	Gecontroleerde mestopslagen (%)	Productiedruk (kg N/ha)	Groenten (% van areaal)	Aantal Be- en verwerkers
Alveringem	38%	3	8%	464	24%	2
Bekkevoort	90,0%	0	4,8%	228	1,6%	2
Bonheiden	89,2%	0	6,3%	92	0,8%	0
Boutersem	78%	0	31%	151	1%	2
Bree	85%	0	12%	728	3%	3
Gavere	95%	0	0%	177	12%	0
Halen	71,6%	0	0,0%	153	2,4%	0
Heuvelland	65%	2	21%	451	16%	2
Holsbeek	90,3%	0	3,7%	109	2,9%	1
Hoogstraten	93%	26	14%	1.124	13%	16
Ieper	78%	10	28%	451	27%	13
Keerbergen	63,5%	0	0,0%	296	5,8%	1
Kortemark	100%	6	12%	474	45%	6
Kortenaken	90%	0	33%	159	0%	0
Kruisem	69%	5	16%	486	11%	0
Langemark-Poelkapelle	100%	5	40%	500	41%	3
Ledegem	100%	3	20%	400	21%	5
Lubbeek	77,6%	0	5,1%	149	3,1%	2
Menen	100%	0	6%	279	26%	0
Merksplas	77%	14	14%	1.461	6%	5
Nazareth	82%	2	0%	471	11%	2
Oudsbergen	56%	4	11%	611	6%	4
Peer	99%	1	11%	579	4%	3
Pelt	89%	1	3%	1.449	6%	3

Gemeente (alfabetisch)	GT3 (%)	Lozingen (aantal op 3 jaar)	Gecontroleerde mestopslagen (%)	Productiedruk (kg N/ha)	Groenten (% van areaal)	Aantal Be- en verwerkers
Poperinge	100%	7	19%	409	21%	4
Putte	61,9%	4	0,0%	288	10,4%	2
Rijkevorsel	85,0%	6	13,6%	983	3,4%	1
Roeselare	100%	0	20%	326	35%	7
Sint-Katelijne-Waver	44,9%	9	4,2%	204	15,4%	1
Sint-Lievens-Houtem	74%	0	0%	133	13%	0
Torhout	82%	6	5%	681	36%	2
Vleteren	100%	1	24%	456	18%	7
Wervik	100%	0	14%	510	20%	3
Wevelgem	100%	2	8%	355	41%	1
Zonnebeke	100%	3	23%	505	29%	7
Zottegem	66%	0	10%	186	6%	0
Zwalm	100%	3	15%	172	18%	0